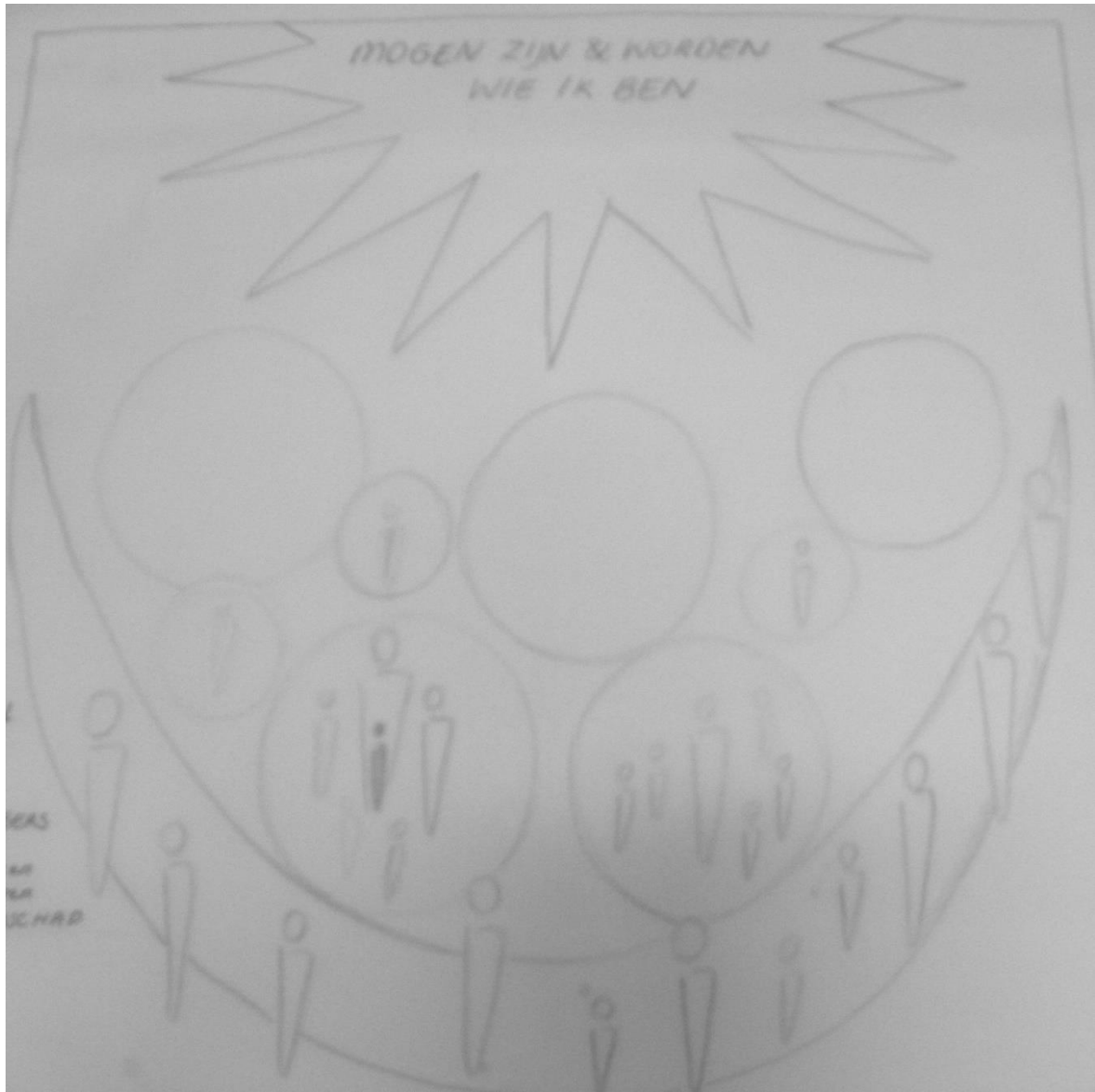

Mogen zijn en worden wie je bent

Pedagogisch beleidsplan

De Sprank

Mogen zijn en worden wie je bent

‘Mogen zijn en worden wie je bent’ is de kern van waaruit wij werken met de kinderen die bij ons naar de peuterklas (De Vrije Speelklas) of naar de buitenschoolse opvang (Het Grote Huis) komen. In dit pedagogisch beleidsplan werken wij die kern verder uit, waarbij we waar nodig onderscheid maken in peuterklas en buitenschoolse opvang. Wanneer we in dit pedagogisch beleidsplan spreken over aandachtskinderen hebben we het over de in de wet vastgestelde term mentorkinderen.

Dit pedagogisch beleidsplan vormt de basis van waaruit we met elkaar de pedagogische aanpak levend houden. Er wordt vanuit de praktijk steeds opnieuw vorm en inhoud gegeven aan de pedagogische uitgangspunten om zo oog te houden voor wat kinderen en pedagogisch medewerkers nodig hebben.

1. Aandacht en bewustzijn voor ieder kind

In onze pedagogische visie gaan we ervan uit dat elk kind uniek is en in zijn eigenheid gezien en aangesproken wil worden. Wij willen dan ook een leefruimte creëren waarin ieder tot zijn recht kan komen binnen het geheel. We geven deze visie vorm door er werkelijk te zijn, met aandacht en bewustzijn voor ieder kind. We zien ze, luisteren naar hun verhalen, voelen aan wat ze nodig hebben en verzorgen zo met elkaar een tweede thuis.

We werken vanuit een antroposofische grondslag volgens de ideeën van Rudolf Steiner, de grondlegger van de antroposofie en van de Vrije scholen. Hij benadrukt het belang van de ontwikkeling van de eigen individualiteit in de kindertijd binnen een sociale context. Elk kind heeft eigen mogelijkheden en talenten die hij tot uitdrukking wil brengen. Wij willen het voor de kinderen mogelijk maken om zichzelf te zijn en hun eigen identiteit verder te ontwikkelen en tegelijkertijd zorg dragen voor de hele groep. Uitgaand van onze pedagogische visie geven we invulling aan de wettelijk vereiste taken:

1. Het bieden van emotionele veiligheid

De pedagogisch medewerkers van De Sprank bieden emotionele veiligheid door:

- eerbied en respect te tonen voor mens, dier en omgeving
- het samenzijn tot fijne momenten te maken
- structuur te geven en duidelijk te zijn
- een herkenbaar dagritme te volgen
- seizoenen en jaarfeesten samen te beleven en vieren
- open te staan voor feedback en te reflecteren op het eigen handelen

2. Ontwikkeling van persoonlijke en sociale competenties

De pedagogisch medewerkers van De Sprank begeleiden kinderen in de ontwikkeling van persoonlijke en sociale competenties

- vanuit een antroposofisch mensbeeld
- door bijzondere aandacht voor de fysieke, zintuiglijke en creatieve ontwikkeling
- door voorbeeldgedrag van de pedagogisch medewerker
- door een individuele benadering van elk kind
- door kinderen te stimuleren en positief te bevestigen
- door een relatie met anderen op te kunnen bouwen en te ervaren wat het betekent om tegelijk met de ander IK te kunnen zijn

3. Overdracht van normen en waarden.

De pedagogisch medewerkers van De Sprank dragen normen en waarden over door:

- normen en waarden voor te leven
- kinderen de consequenties van hun handelen duidelijk te maken
- normen en waarden te hanteren die passen bij de ontwikkelingsfase van het kind en die aansluiten bij elk zijn individualiteit

In dit pedagogisch beleidsplan worden bovenstaande competenties en waarden verder uitgewerkt.

2. Pedagogische uitgangspunten

Naast de in dit pedagogische beleidsplan algemeen beschreven waarden begeleiden we de kinderen vanuit de ontwikkelingsfase gebonden aan hun leeftijd. In het antroposofische mensbeeld wordt de ontwikkeling van een kind in drie grote ontwikkelingsfasen van zeven jaar beschreven. In elk van die zevenjaars-perioden zijn markante ontwikkelingsmomenten te benoemen, een aantal hiervan worden in dit pedagogisch beleidsplan belicht omdat ze direct invloed hebben op het pedagogisch handelen van de pedagogisch medewerkers. We beschrijven de 1^e twee fasen van zeven jaar, 0-7 en 7 –14 jaar, daar we kinderen opvangen vanuit deze leeftijdsgroepen.

In dit plan is voor de leesbaarheid gekozen voor een beknopte beschrijving die zeker niet volledig zal zijn. Het gaat ons erom een eerste beeld te vormen van de ontwikkeling die een kind doormaakt en het pedagogische handelen wat daarop dient aan te sluiten. In de maandelijkse pedagogische vergaderingen verdiepen de pedagogisch medewerkers zich op dit thema door studie en kindbesprekingen.

0 tot 7 jaar, In deze eerste jaren ligt de nadruk nog sterk op het huiselijke in de directe zorg van volwassenen. In deze periode zijn nabootsing en imitatie van het kind de belangrijkste manier om te leren wat er vanuit de wereld op hem toekomt. Het kleine kind kenmerkt zich door een grote openheid tegenover de buitenwereld, het neemt alles vanuit zijn omgeving in zich op. Goed en kwaad zijn nog dooreengemengd.

- **Peuters:** Vanuit de nabootsing en imitatie bekeken heeft de pedagogisch medewerker invloed in opvoedende zin door dat wat ze zelf is. De innerlijke houding bepaalt het opvoedend karakter van de handelingen. Het jonge kind speelt in deze fase met wat zich binnen zijn horizon bevindt, zo is het kind in zijn spel nog gebonden aan zijn omgeving. Kinderen zijn bezig met het vormgeven van het fysieke lijf, de omgeving heeft hier een grote invloed op.

Pedagogisch medewerkers begeleiden kinderen in deze fase door: jonge kinderen niet op hun denken aan te spreken, zodat ze hun energie kunnen richten op de opbouw van het fysieke lichaam. De pedagogisch medewerkers laten in hun gedrag en innerlijke houding zien dat ze het nabootsen waard zijn, bij onenigheid tussen kinderen of 'stoutigheid' van kinderen, reageert de pedagogisch medewerker vanuit liefde en rust zonder de schuldvraag te benoemen. De omgeving, sfeer en spelmaterialen worden door de pedagogisch medewerker zo beïnvloed dat het gezondmakend is voor het kind. Ze streven naar harmonie en schoonheid.

- **Kleuters:** Omstreeks het vierde jaar maakt het spel een verandering door. Er ontstaat scheppende fantasie. Pedagogisch medewerkers kunnen dit spel verrijken door het aanbieden van nieuwe spelinhouden en uiterlijke mogelijkheden. Het spel wordt gevoed door het vertellen van verhalen. In het spel gaat het om het proces van het ontstaan, van het groeien. Het herhalen van dit scheppende proces in een ritme is een wezenlijk kenmerk van het spel in deze periode.

In de loop van het zesde levensjaar komt er een bepaalde doelgerichtheid bij het spel. Het kind stelt zichzelf een doel dat het bereiken wil. Het kind wenst dat wat er gemaakt wordt ook echt lijkt en roept vaker de hulp van volwassenen in om dit voor elkaar te krijgen. Naast nabootsing ontstaat er nu ook navolging. De kinderen richten hun blik op een andere manier op de volwassenen en er komt een verlangen naar het volgen van een autoriteit die ze kunnen bewonderen. Dit bewonderen is gericht op datgene wat een volwassene aan vaardigheden laat zien.

Pedagogisch medewerkers begeleiden deze fase door het voeden en inhoud geven aan spelmogelijkheden, door het bieden van ruimte en materialen en het vertellen van sprookjes en verhalen. In de dagelijkse bezigheden is ruimte voor de eigenheid van de pedagogisch medewerkers, zodat de kinderen te maken krijgen met de werkelijke mens die tegenover hen staat. De ene pedagogische medewerker heeft

kwaliteiten in het koken en bakken de ander in het vertellen van verhalen of zingen en weer een ander laat zijn kwaliteiten zien door het samen maken van bootjes van boomschors.

7 tot 14 jaar. In deze fase maakt het kind een stap verder de wereld in. Het kind van een jaar of zeven leeft meer in zijn eigen binnenwereld, de buitenwereld komt niet meer ongehinderd binnen maar maakt indrukken op de buitenste grens. Deze indrukken worden door het kind verteerd en eigen gemaakt en worden dan opgenomen in de eigen binnenwereld. In deze eigen wereld is het kind koning en net als in de sprookjes is alles mogelijk wat een kind zich voorstelt.

- **7 tot 9 jaar:** Het jongere kind staat nog open voor de wereld maar het zevenjarige kind heeft een meer afwachtende houding tegenover de wereld gekregen. In deze fase komt het kind van waarneming tot denkbeeld. De innerlijke activiteit ontwikkelt zich in het opbouwen van beelden en voorstellingen. Het kind staat steeds meer open voor het gesproken woord. Ook in deze fase wordt een kind gevoed door mooie beeldende fantasierijke verhalen. Kinderen leven vanuit hun binnenwereld en komen vandaaruit de andere ander tegen. Dit kan leiden tot snel oploeiende ruzies en uitsluitingen. Dit is oefenmateriaal voor het latere leven. Als peuter en kleuter had het kind oefenmateriaal om zijn lichaam op te bouwen, in deze fase heeft het kind de sociale contacten als oefenmateriaal om zijn emotionele leven op te bouwen.

Pedagogisch medewerkers begeleiden deze fase door eerbied en respect te tonen voor elkaar, de kinderen en de omgeving. Structuur te geven en duidelijk te zijn, door elk kind in zijn eigenheid te blijven zien en door hen te begeleiden in een groep een relatie met anderen op te bouwen. De pedagogisch medewerkers willen de kinderen het gevoel geven dat de wereld een goede plek is om te zijn.

- **9 tot 12 jaar:** In deze leeftijdsfase is er nogmaals een omvorming van de blik op de wereld. Kinderen beginnen kritischer te worden en komen op een andere manier tegenover goed en kwaad te staan. De kinderen vinden veel zaken opeens kinderachtig en saai, ze worden humeurig en kunnen op alles kritiek hebben. Dit komt door de grote gevoelsverandering die de kinderen eind derde klas begin vierde klas doormaken. De kinderen hebben steeds minder toegang tot de fantasie waarmee ze tot nu toe de wereld bezagen. De wereld laat nu makkelijker zijn donkere kanten zien. Het kind krijgt steeds meer oog voor zijn eenzaamheid. In deze tijd proberen kinderen hun angsten te controleren door magische bezweringen, bijvoorbeeld als ik de deur in een keer open krijg zal mijn moeder in een goede bui zijn...De volwassenen die op een voetstuk stonden vallen er nu vanaf en het kind is hier onbewust verdrietig onder, dit laat het merken door steeds heftiger taal. Het kind beleeft zichzelf als staande tegenover de buitenwereld, die niet zo mooi en

gewillig is als de fantasie geschapen had. De kinderen krijgen behoefte aan het mee maken van nieuwe dingen, die eerst nog niet mochten of konden.

Pedagogisch medewerkers begeleiden deze fase door, het gebruik van humor, het geven van heldere duidelijke grenzen maar ook zijn ze te vinden voor goede argumenten om eventueel van de regels af te wijken. De kinderen krijgen meer ruimte voor vrijheden. Deze vrijheden krijgen vorm in Het Struinhuis, de buiten-bso-groep. Hier is ruimte voor vuur stoken, met messen werken en andere zaken om jezelf en je eigen vaardigheden beter te leren kennen.

Vertrouwdheid vanuit ritme We vinden het belangrijk dat alle kinderen in de Vrije Speelklas en Het Grote Huis zich veilig en geborgen voelen om met vertrouwen in het leven te staan. Een aantal belangrijke elementen bieden vertrouwen aan het kind. We zorgen dat de verschillende werelden waar de kinderen in leven (thuis, school en de opvang) op elkaar zijn afgestemd. Dit doen we door een goede en regelmatige communicatie met de ouders en school. We respecteren de eigenheid van elk kind waarin we kinderen op een positieve manier benaderen. We luisteren naar de verhalen en wensen van elk kind en kijken naar hun spel en gedrag om zo te kunnen zien hoe de kinderen gedijen in de groep. Daarnaast geven we structuur en zijn we duidelijk door het stellen van grenzen. Veiligheid en vertrouwen worden vergroot door het werken met vaste pedagogisch medewerkers en vaste groepen. De kinderen zien in principe niet meer dan drie verschillende gezichten per week in hun eigen groep. Daarnaast werken we met vaste invalkrachten zodat de kinderen ook deze pedagogisch medewerkers goed kennen. De pedagogisch medewerkers werken vanuit een gevoel van levensvreugde zodat het kind kan ervaren dat de wereld goed en mooi is.

Ook ritme en herhaling geven houvast, vertrouwen en structuur. Daarom werken we met een duidelijk herkenbaar dag- en jaarritme. Iedere dag kent een duidelijk ritme met afwisseling tussen samenzijn en eigen spel, en van rust en actief bezig zijn. In de loop van het jaar volgen we met onze activiteiten en dagelijkse bezigheden de opeenvolging van de seizoenen met daarin de jaarfeesten.

Jaarfeesten De kinderen beleven aan de hand van de jaarfeesten het ritme van het jaar, van herfst naar winter, van lente naar zomer en ervaren dat ieder seizoen zijn eigen unieke waarde heeft. Op de Vrije School en in de Vrije Speelklas worden de jaarfeesten uitgebreid gevierd. In Het Grote Huis worden deze feesten doorgedragen. Dit wordt voor de kinderen zichtbaar in de verzorging van de jaartafel, de op de jaarfeesten geïnspireerde activiteiten en speciale lekkernijen. De jaarfeesten hebben hun oorsprong in zowel christelijke als voorchristelijke gebruiken, waar de invloed van het landleven nog in doorklinkt.

Ondersteuning en begeleiding We sluiten aan bij de leeftijdsfase van een kind door aandacht voor zijn fysieke, zintuiglijke en creatieve ontwikkeling. Hier passen we onze ondersteuning en begeleiding op aan. We gaan er vanuit dat elk kind eigen ontwikkelingsmogelijkheden heeft. We willen die mogelijkheden herkennen en stimuleren,

met oog voor hoofd, hart en handen zodat de kinderen op een veilige manier hun zelfstandigheid kunnen vergroten. We zorgen voor een individuele benadering waar dat mogelijk is, stimuleren en bevestigen de kinderen op een positieve manier en laten in ons eigen gedrag het goede voorbeeld zien. We streven er naar om in een zo hecht mogelijke groep een relatie met anderen op te kunnen bouwen zodat ervaren kan worden wat het betekent om jezelf te kunnen zijn in een groter geheel. Om dit vorm te geven zijn er duidelijke afspraken, krijgen de kinderen de mogelijkheid om ruzie te maken en leren ze ruzie voorkomen en op te lossen. De kinderen ondersteunen we bij het leren om voor zichzelf op te komen of om een ander te helpen.

Morele opvoeding We willen graag een plek zijn waar je kunt voelen dat er eerbied en respect is voor elkaar en voor de omgeving. De kinderen krijgen de ruimte om zich te verwonderen over dat wat ze in de wereld tegenkomen. Ze worden meegenomen in het mooi en schoonhouden van de leefruimte en er wordt samen zorg gedragen voor het speelgoed en de materialen waar ze mee werken. Alle spullen hebben hun eigen plek en worden hersteld of gerepareerd wanneer ze kapot zijn. Hierdoor kunnen de kinderen ervaren wat zorgzaamheid en duurzaamheid is. We gaan bewust om met voeding en materialen om verspilling tegen te gaan.

We hanteren normen en waarden die passen bij de ontwikkelingsfase van het kind en die aansluiten bij de individualiteit van een kind. Elk kind kan zichzelf zijn binnen de groep zonder dat het gepest of uitgelachen wordt. We maken kinderen de consequenties van hun handelen duidelijk op een manier die bij hun leeftijd past. Ook in de moraliteit hebben de pedagogisch medewerkers een voorbeeldfunctie, zij leven normen en waarden voor in hun dagelijkse bezigheden en nemen de kinderen hierin mee. Hierdoor ontstaat een veilige omgeving waar kinderen zich thuis en gezien weten. Dit komt onder andere tot uiting door niet over de kinderen te spreken tijdens de opvanguren. Wanneer het nodig is om over een kind te overleggen kan dit voor of na de opvang of in een pedagogische vergadering. Daarnaast is het van belang dat een pedagogisch medewerker er is met aandacht, liefde en begrip voor de kinderen. Dit betekent dat eigen zorgen en levenssituaties niet met andere collega's worden besproken tijdens de uren dat de kinderen er zijn zodat een pedagogisch medewerker de kans krijgt om er echt met bewuste aandacht te zijn. We leren de kinderen op deze manier hoe je als mensen met elkaar om kunt gaan op een prettige manier. andere voorbeelden hiervan zijn: Vragen stellen als je iets nodig hebt. Samen spelen of juist ruimte geven aan spel alleen als er voor een kind rust nodig is. Samen delen door afspraken te maken.

Groepsgrootte en leeftijdsopbouw In de Vrije Speelklas komen kinderen van 2,5 tot 4 jaar. De kinderen spelen twee of drie ochtenden in de week. De inrichting van de klas is huiselijk en omhullend en geeft de kinderen de mogelijkheid om zelf vorm te geven aan hun eigen spel. Elke klas bestaat uit maximaal 16 kinderen met twee pedagogisch medewerkers.

In Het Grote Huis komen kinderen van vier tot en met 12 jaar oud in onze zes groepen. Een groep bestaat uit maximaal 20 kinderen. Kinderen komen in principe op vaste dagen, zij kunnen echter een extra dag komen. De afspraken hierover staan in het beleid margedagen, vakantiedagen, extra dagen en ruilen.

Een kind van vier heeft andere behoeften dan een kind van twaalf. Om daar goed op in te kunnen spelen delen wij de groepen in naar leeftijd.

- In Het Boshuis, Het Duinhuis en Het Strandhuis, zitten kleuters, eerste en tweedeklassers. Dit zijn kinderen in de leeftijd van 4 tot 8 jaar.
- In de buitengroep Het kleine huis in het bos zitten kinderen uit de eerste en tweede klas, in de leeftijd tussen 6 en 8 jaar.
- In de buitengroep Het Struinhuis zitten kinderen uit de derde klas, in de leeftijd van 8 en 9 jaar.
- In De Boomhut zitten kinderen uit de derde, vierde, vijfde en zesde klas. Dit zijn kinderen in de leeftijd van 8 tot 12 jaar.

Opvang in andere groep De kinderen van Het Grote Huis hebben een vaste groep met vaste pedagogisch medewerkers op vaste dagen. Op de woensdagen en vrijdagen, de dagen dat er minder kinderen komen worden er groepen samengevoegd. Ook op deze dagen wordt vastgehouden aan een vaste indeling van groepen en pedagogisch medewerkers. Vakantiedagen en bijzondere dagen zijn afwijkend van een schooldag. Kinderen zijn er vaak de hele dag en er zijn veel minder kinderen. Het principe van vaste groep met vaste pedagogisch medewerkers volgen wij zoveel mogelijk, maar kan afwijken. Ouders informeren we hierover tijdens het welkomstgesprek en gaan hier schriftelijk mee akkoord.

Open deurenbeleid Regelmatig willen kinderen in hun vrije spel in een van de andere lokalen spelen, net als thuis bij de buurvrouw. Dit is mogelijk als de groepsdynamiek dit toestaat. Door dit open deurenbeleid kennen de kinderen van alle groepen elkaar en zijn ook alle pedagogisch medewerkers bij alle kinderen bekend.

Afwijken van de BKR (beroepskracht-kind ratio) op vakantie en margedagen. In het eerste uur van de dag tussen 8.00 en 9.00 kan de BKR afwijken in het Boshuis, Duinhuis, Strandhuis, Het kleine huis in het bos, Het Struinhuis en de Boomhut. Tussen 12.00 en 13.00 kan de BKR afwijken in het Boshuis, Duinhuis, Strandhuis, Het kleine huis in het bos, Het Struinhuis en de Boomhut. Tussen 14.00 en 15.00 kan de BKR afwijken in het Boshuis, Duinhuis, Strandhuis, Het kleine huis in het bos, Het Struinhuis en de Boomhut. Dat is in totaal 3 uur. Buiten deze tijden wijken wij niet af van de BKR. Voor een verdere uitleg over wanneer en hoe we afwijken van de BKR hebben we een apart protocol; Regeling half uur – drie uur-achterwacht.

Wenperiode Voor kinderen die voor het eerst in een nieuwe groep komen is het belangrijk om de tijd te krijgen zich vertrouwd te maken met de pedagogisch medewerkers en andere kinderen. In de peuterklassen komen ouder en kind eerst een keer op bezoek. Waarna in de volgende ochtenden het blijven van de ouder wordt afgebouwd in samenspraak met de pedagogisch medewerkers. In Het Grote Huis komen ouders en kind een keer lunchen om zo kennis te maken met de kinderen en de pedagogisch medewerkers. Wanneer een kind doorstroomt naar een volgende groep, zoals Het kleine huis in het bos, en de Boomhut-binnen en buitengroep hoeven ze in principe niet te wennen, door ons open deurenbeleid zijn ze vertrouwd met de pedagogisch medewerkers en kinderen in alle groepen. Ook de pedagogisch medewerkers van de buiten-bso groep zijn bij de kinderen bekend. In de vakanties gaan de kinderen regelmatig een dagje naar de schuillocatie van de buiten bso of zijn de buiten bso kinderen en hun pedagogisch medewerkers 'thuis'

Aandachtskinderen. Alle pedagogisch medewerkers van zowel de Vrije Speelklas als Het Grote Huis, zien de kinderen in hun groep, en hebben oog voor hun ontwikkeling. Om ervoor te zorgen dat alle kinderen goed in beeld zijn hebben de pedagogisch medewerkers aandachtskinderen. Dit betekent dat de kinderen worden toegewezen aan een van de pedagogisch medewerkers die op hun groep werkt en die ze regelmatig zien. Deze pedagogisch medewerker is aanpreekpunt voor de ouders. Tijdens het welkomstgesprek wordt ouders kenbaar gemaakt welke pedagogisch medewerker hun kind als aandachtskind heeft. De pedagogisch medewerker let bij haar aandachtskinderen op of ze gedijen en ontwikkelen. Bij zorgen over een van de aandachtskinderen volgt de pedagogisch medewerker het protocol signalering bijzonder gedrag. Bij Het Grote Huis wordt bij de stamkaart van elk kind een kind in beeld formulier bewaard waarop bijzonderheden en aandachtspunten kunnen worden vermeld. Bij de Vrije speelklas wordt voor dit formulier een aparte map gebruikt. Ter voorbereiding van de kindbespreking in de maandelijkse pedagogische vergadering neemt de pedagogisch medewerker haar aandachtskinderen door. Zij beslist of een kind besproken moet worden. Eventuele bijzonderheden worden genoteerd op het kind in beeld formulier.

In het document 'informatie-uitwisseling met De Vrije School' wordt beschreven hoe de samenwerking met de Vrije School Den Haag is vormgegeven en hoe de overdracht van peuterklas naar kleuterklas is geregeld. Peuters waarbij extra ondersteuning nodig lijkt te zijn worden na een kindbespreking met het team, ook besproken (met goedkeuring van ouders) met de internbegeleider van De Vrije School Den Haag.

Om ook de ouders op de hoogte te houden van de ontwikkeling van de kinderen plannen we bij de Vrije Speelklas tweejaarlijks een mogelijkheid om met de pedagogisch medewerker in gesprek te gaan. Bij Het Grote Huis wordt er een gesprek gepland wanneer hier behoefte aan is vanuit de ouders of de pedagogisch medewerkers.

3. Dagelijkse gang van zaken

Opbouw van de ochtend in de Vrije Speelklas De ochtend in de peuterklas volgt een ritme van spelen en rust. Elke klas heeft zijn eigen ochtendritueel waarbij de ouders en kinderen op een prettige manier afscheid van elkaar kunnen nemen. In dit ochtendritueel wordt gezongen en worden versjes en handspelletjes gedaan. Elke dag wordt er een activiteit aangeboden zoals broodjes bakken, schilderen of tekenen. Naast de geleide activiteiten is er genoeg ruimte voor het vrije spel. Ook wordt er op de ochtend fruit geschild en brood gesmeerd waarbij de kinderen kunnen helpen. Aan het einde van de speeltijd wordt er door de kinderen en de pedagogisch medewerkers samen opgeruimd en gaat iedereen aan tafel waar (zelfgebakken) brood wordt gegeten. Als het weer het toelaat spelen de kinderen aan het eind van de ochtend buiten in de eigen peupertuin. In de tuin zijn altijd twee pedagogisch medewerkers aanwezig. Gedurende de ochtend worden er liedjes gezongen, hand-spelletjes gedaan en mooie korte verhalen verteld. Op deze manier wordt het spel van de kinderen begeleid met schoonheid en komen de kinderen veel in contact met taal.

Bij een aantal jaarfeesten worden de ouders uitgenodigd. Met Sint Maarten en Palmpasen maken we bijvoorbeeld een optocht door de duintjes achter de Vrije Speelklas. Hierbij zijn de kinderen altijd samen met hun ouders.

Dagopbouw in Het Grote Huis Elke pedagogisch medewerker kan een basisgroep van 10 kinderen verzorgen. In een lokaal is ruimte voor maximaal twee basisgroepen, 20 kinderen met twee pedagogisch medewerkers. Daarnaast werken we waar mogelijk met de inzet van (vaste) vrijwilligers of stagiaires om de pedagogisch medewerker te ondersteunen. In de praktijk hebben we gemerkt dat het werken met 16 kinderen en twee pedagogisch medewerkers prettig is. Onze afspraak is dan ook om hier zoveel mogelijk ruimte voor te maken. Bij elke plaatsing boven de 16 kinderen wordt met de pedagogisch medewerker gekeken naar de groepsdynamiek om te kijken of plaatsing mogelijk is.

Er zijn twee momenten dat de kinderen vanuit school naar Het Grote Huis komen. De jongste groep wordt rond half een opgehaald en de oudere kinderen komen rond drie uur zelfstandig naar Het grote Huis. De pedagogisch medewerkers beginnen de dag gezamenlijk met een spreuk. Ze richten hun aandacht op de kinderen en de activiteiten die aan bod komen die dag. Verder kijken ze hoe ze elkaar kunnen ondersteunen om de dag goed en plezierig voor de gehele groep te laten verlopen.

Naast het ondersteunen van de kinderen doen de pedagogisch medewerkers huishoudelijk werk, zoals afwassen, schoonmaken, opruimen en het verzorgen van de maaltijden. Zo ervaren de kinderen dat het verzorgen van de maaltijden en van de ruimte onderdeel is van het dagelijks leven, net als thuis. Ook de kinderen hebben een rol in de verzorging van de leefomgeving en helpen mee met opruimen van speelgoed en keukengerei. Rond zes uur hebben de kinderen met de pedagogisch medewerkers opgeruimd en worden de ouders welkom geheten om hun kinderen te halen. We laten ouders en kinderen weten dat ze

welkom zijn door de ruimten waar kinderen verblijven gezellig en beschikbaar te houden tot de ouders en kinderen daadwerkelijk naar huis zijn. De stoelen worden bijvoorbeeld niet op tafel gezet wanneer er nog kinderen zijn, ook al is dat makkelijker bij het vege. Wanneer er in het laatste half uur weinig kinderen zijn spelen die in een van de lokalen samen tot hun ouders er zijn.

Vrije tijd De tijd die kinderen op de buitenschoolse opvang doorbrengen is vrije tijd, dus plezier beleven, zelf kunnen kiezen en geen prestatie hoeven leveren. We willen kinderen de kans geven om hun eigen fantasie te gebruiken, zichzelf te vermaken en activiteiten te ondernemen. Er is ruimte voor binnen- en buitenspelen. De pedagogisch medewerkers maken het mogelijk om op een rustige plek te lezen, tekenen en knutselen of rustig te spelen. Maar ook wildere ren-, bal- en tikspellen zijn mogelijk op de verschillende pleinen en in de duintjes achter de school. Buiten is er altijd een pedagogisch medewerker aanwezig om de kinderen te ondersteunen wanneer dat nodig is. De verhalen die we voorlezen en de activiteiten passen bij de ontwikkelingsfase van de kinderen. We gebruiken duurzame materialen en richten ons op de natuur. Enkele voorbeelden van activiteiten zijn:

Bakken en koken: broodjes, pizza, pepernoten, speculaas, soep, pasta.

Zelf maken: wolvilten, wolprikken, borduren, naaien, breien, haken, dromenvanger of mobiel maken, tuintje maken van zelf gevonden materiaal uit het bos, kiezels beschilderen en er boter kaas en eieren van maken, houtbewerken, boetsen met rivierklei en bijenwas, vliegers bouwen, pijl en boog maken van gevonden stokken, transparanten en kaarten maken, speksteen bewerken.

Tekenen en schilderen: nat in nat schilderen, schilderen met acryl verf, schilderen op doek of ander textiel, eieren schilderen, tekenen met potloden, waskrijt en pastelkrijt.

Spel: Toneel spelen, fantasiespel, verstopperkje, tikkertje, aantreden, klimmen, voetbal, knikkeren, Maria koekoek, lummelen, ezelen, bouwen met Kapla en andere blokken.

Vertrouwen in zelfstandigheid In de thuissituatie krijgen kinderen in de loop van de jaren steeds meer zelfstandigheid en bewegingsruimte. Eerst mag een kind fietsen tot de hoek, later voor het eerst een blokje rond. Uiteindelijk fietst een kind zelf naar school. Zo geven we ook de Kinderen van Het Grote Huis in samenspraak met de ouders de mogelijkheid om steeds zelfstandiger te worden, meer bewegingsvrijheid te krijgen en hen daarin vertrouwen te schenken. Dit zal bij elk kind en hun ouders een afstemmen zijn. De afspraken hiervoor zetten we op papier met de kinderen, ouders en pedagogisch medewerkers. Afspraken over bijvoorbeeld het gebruik van een zakmes, vuur maken en de mogelijkheid om uit het zicht van de pedagogisch medewerker te spelen

Groepsactiviteiten Bij het ondernemen van activiteiten met meerdere basisgroepen draagt een vaste pedagogisch medewerker zorg voor een groep van maximaal 10 kinderen. De kinderen van een groep blijven bij hun eigen pedagogisch medewerker wanneer ze

onderweg zijn en zij telt regelmatig haar kinderen. Ook wanneer de kinderen weer bij elkaar moeten komen, verzamelen ze bij hun eigen pedagogisch medewerker. Bij grotere groepsactiviteiten zorgen we voor extra vrijwilligers om de veiligheid van de kinderen te waarborgen. Voor kinderen die extra aandacht nodig hebben maken we aparte afspraken samen met de ouders. We gaan nooit op stap met meer dan 30 kinderen.

4. organisatie

Zelfstandigheid en verantwoordelijkheid In onze organisatie werken de pedagogisch medewerkers grotendeels zelfstandig. Ze zijn verantwoordelijk voor hun eigen basisgroep of peuterklas en ondersteunen elkaar daarbij. De pedagogisch medewerkers geven zelf vorm aan het dagelijks werk en de activiteiten waarbij ze hun eigen kwaliteiten en talenten inzetten. Zo blijft het pedagogisch handelen groeien en ontwikkelen en van hoge kwaliteit.

De pedagogisch medewerkers starten samen hun werkdag met een spreuk en een korte voorbereiding op die dag. Er is pedagogische ondersteuning om hen bij het dagelijks werk te begeleiden door een pedagoog. Twee keer per maand komen de pedagogisch medewerkers bij elkaar voor intervisie, studie en om het werk en de pedagogische zaken te bespreken.

Op de peutergroep staan twee gediplomeerde pedagogisch medewerkers. Op de BSO werken wij met gediplomeerde pedagogisch medewerkers. Ook bieden wij de mogelijkheid tot leerervaringsplekken voor medewerkers in opleiding. Zij staan altijd als tweede pedagogisch medewerker op een groep.

Ondersteuning en aansturing De pedagogisch medewerkers worden gedragen door de vennoten en al hun collega's waar ze met vragen en ideeën terecht kunnen. Daarnaast is er vanuit de vennoten ondersteuning en sturing in de pedagogiek en het dagelijks reilen en zeilen.

Coaching Vanuit De Sprank geven we elke medewerker de kans zich te ontwikkelen en daarmee het bewustzijn over het eigen pedagogisch handelen te vergroten.

Daarnaast dragen we zorg voor het vormgeven en levend houden van onze pedagogische ideeën in pedagogisch beleid. Vanuit dit idee wordt er binnen De Sprank gewerkt met een pedagogisch beleidsmedewerker/coach.

We geven vorm aan de coaching door observaties op de groepen; om mee te kijken naar specifieke kinderen, groepsdynamiek, samenwerking en pedagogisch handelen. Daarnaast hebben alle pedagogisch medewerkers regelmatig persoonlijke coachgesprekken waarin specifiek kan worden ingegaan op vragen over pedagogisch handelen, samenwerking binnen het team en wordt een eventuele observatie besproken. Elke maand is er een pedagogische vergadering waarbij de coach aanwezig is. In deze vergadering is er aandacht voor studie, kindbesprekingen, samenwerken en protocollen die over pedagogisch inhoudelijke zaken

gaan. Binnen de coaching wordt aandacht besteed aan eventuele scholing van een pedagogisch medewerker.

In een apart document (uren pedagogisch beleidsmedewerker/coach) is te vinden hoe de uren van de pedagogisch beleidsmedewerker/coach worden vormgegeven.

Oudercommissie Binnen de Sprank werken we met een oudercommissie. We komen ten minste 3 a viermaal per jaar samen of vaker als dat nodig is. In de oudercommissie zitten ouders vanuit de Vrije Speelklas en vanuit Het Grote Huis. De ouders uit de oudercommissie denken mee vanuit het perspectief van de ouders en worden door ons op de hoogte gehouden en om advies gevraagd bij wijzigingen in het beleid.

Werken met vrijwilligers en stagiaires. Zowel in de Vrije Speelklas als in Het Grote Huis werken we met stagiaires. In Het Grote Huis wordt ook met vrijwilligers gewerkt. Door de ondersteuning van vrijwilligers kunnen we een hogere kwaliteit garanderen.

In Het Grote Huis ondersteunen vrijwilligers bij de dagelijkse taken. Bij de buiten-bso groep ondersteunen de vrijwilligers om extra activiteiten mogelijk te maken en meer ogen te hebben bij het maken van vuur en het werken met zakmessen. Ook maken wij gebruik van vrijwilligers bij incidentele activiteiten zoals workshops om de kinderen en pedagogisch medewerker te ondersteunen. Er zijn vrijwilligers bij vaste activiteiten, zoals de tuinman die op een vaste dag in de week in de peupertuin komt werken en samen met de kinderen zorgdraagt voor een mooie tuin.

We werken met een vrijwilligersbeleid. We nemen de vrijwilligers en stagiaires mee in de pedagogische uitgangspunten en andere werkafspraken en vragen van hen deze uit te dragen en net zo te werken als de pedagogisch medewerkers. De stagiaires en vrijwilligers worden begeleid door de pedagogisch medewerkers en zijn als ondersteuning aanwezig. Verder kan er desgewenst begeleiding zijn van de pedagoog.

De vrijwilligers en stagiaires hebben op de groep dezelfde taken als de pedagogisch medewerkers. Vrijwilligers voeren geen welkomstgesprekken en zijn geen aanspreekpunt voor ouders als er iets is voorgevallen.

5. kwaliteit vanuit aandacht

De pedagogisch medewerkers van de Vrije Speelklas hebben kennis van de ontwikkelingsfasen van het jonge kind. De pedagogisch medewerkers van Het Grote Huis hebben een duidelijk beeld van de algemene ontwikkeling van kinderen in de basisschool leeftijd. Zij zien de kinderen gemiddeld twee of meer middagen of ochtenden per week en zijn goed in staat om samen met de ouders een beeld te vormen van ieder kind. Wanneer er zorgen zijn over de ontwikkeling van een kind dan kunnen de pedagogisch medewerkers elkaar consulteren, maar ook de hulp inroepen van een de pedagogisch begeleider. Daarnaast werken we samen met en delen we het gebouw met de Vrije School Den Haag. De Vrije School heeft een breed scala aan deskundigen, die met een antroposofische visie ondersteuning bieden bij de ontwikkeling van het kind.

Protocollen en werkafspraken. Wij hebben afspraken gemaakt om de zorg voor de kinderen en de kwaliteit van de opvang te borgen. Deze zijn vastgelegd in verschillende protocollen en werkafspraken. De protocollen en werkafspraken houden we levend door ze te bespreken in het werkoverleg en passen we waar nodig aan vanuit gebeurtenissen in de praktijk.

Hieronder volgt een lijst met protocollen en werkafspraken die het pedagogisch beleidsplan compleet maken. Onderstaande documenten zijn te vinden in Dropbox en in de info-juffenmap in het Kantoor en op aanvraag beschikbaar voor ouders.

- Protocol kind vermist
- Meldcode kindermishandeling
- Signalering bijzonder gedrag
- Toiletbezoek peuters
- Vier-ogen beleid peuters
- Beleid veilige en gezonde omgeving
- Bijlage veilige en gezonde omgeving voor buitengroepen
- Bijlage pedagogisch beleidsplan voor buitengroepen
- Klachtenreglement
- Ongevallen registratie
- Ontruimingsplan en brandoefening
- Informatie-uitwisseling Vrije School en overdracht peuters naar kleuters
- Half uursregeling, drie uursregeling en achterwacht

- Inwerkplan nieuwe medewerkers
- Afspraken van Pallandthuis
- Welkomstformulier
- Formulier toestemming
- Formulier medicijnen
- Kind in beeld HGH formulier
- Kind in beeld VSK formulier
- Vrijwilligersbeleid
- Stagiaire beleid (nog maken)
- Wanneer is een kind kleuterrijp
- Beleid margedagen, vakantiedagen, extra dagen en ruilen (staat op de website)
- Afspraken inzet pedagogisch beleidsmedewerker/coach